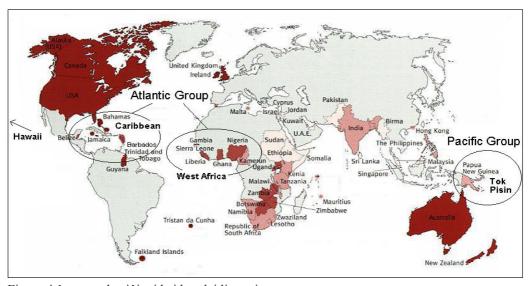
hispana, la nederlanda) kiel miksaĵo kun lingvoj neeŭropaj. En Afriko, ĉefe en la zono de bantuaj lingvoj, ekestis naturaj interlingvoj de kreola tipo, kiuj ne havas iun ajn eŭropecan kontribuaĵon (ekz. Kingwana, Kituba kaj Monokutuba, Sango). Nombron de piĝinoj kaj kreolaj lingvoj (kiu ja ne restas konstanta) oni taksas al ĉ. 200, la plej konataj el ili havas eĉ kelkajn milionojn da parolantoj.

La vorton *pidgin* oni klarigas ege diverse – plej ofte kiel ĉinece deformitan vorton *business*, laŭ alia teorio ĝi devenas de la indiana tribo nomata de la angloj *Pidians*, aŭ fakte temas pri «pigeon» (kolombo), ĉar iuj triboj kredas ricevi la lingvon de birdoj, laŭ aliaj temas pri misformigo de la hispana vorto *pequeño*, aŭ de la portugala *ocupação*, aŭ de la kantona *bei chin*, aŭ de la hebrea *pidjom* ktp. *Kreoloj* estis nomataj en kolonioj naskiĝintaj gefiloj de eŭropanoj. La vorto devenas de la portugala/hispana «criar» = kreskigi, bredi («crioulo» = pequena cria, «cria» = bebo de alpako/guanako/ lamo/vikunjo, «criança» = infano). Ekde la 16-a jc. oni nomas tiel ankaŭ la lingvojn ekestintajn kaj parolatajn en kolonioj. (En Esperanto oni laŭ PIV rajtas diri nur «kreola lingvo».) Piĝinoj kaj kreolaj lingvoj havis komence trajtojn de lingva malsupereco kaj subniveleco. Tiu ĉi elemento pli kaj pli malaperas, la kreolaj lingvoj estas rigardataj serioze, en kelkaj landoj uzataj en ĉiutaga vivo, en amaskomunikiloj, en lernejoj, ofte ili iĝas instrumento de alfabetigo kaj simbolo de nacia identeco.

Figuro 4.1: mapo de piĝinoj kaj kreolaj lingvoj

4.2. Eŭropo

La plej fama eŭropa piĝino estis *Lingua Franca del Levante*, ekestinta kiel lingvaĵo de komercistoj kaj maristoj en havenoj ĉirkaŭ la Mediteraneo en la mezepoko kaj uzata ĝis la 19-a jc. Ĝi estis la plej frue dokumentita kaj la plej longe vivinta piĝino. La plej frua konata mencio pri ĝi estas el la 9-a jc.: la raporto de geografo Ibn Khurradādbih de Andaluso elnombras ĝin flanke de la lingvoj araba, turka, greka, andaluzia kaj slavaj. Ĝi estis poste menciata kiel lingvo de kontaktoj kun la Oriento en la tempo de krucmilitoj.